

Glåmdalen

MIN MENING Innlegg fra leserne. Lokale, korte innlegg prioriteres. Maksimal lengde er 1500 tegn. Vi forbeholder oss retten til å kutte lange innlegg. Skriv under med fullt navn og adresse.

DEBATT PÅ NETT

Delta i debatten i flere kanaler! Har du noe på hjertet eller ønsker du å kommentere et av innleggene, gå inn på glomdalen.no/minmening

Thor Sørum-Johansen
Ansvarlig redaktør og
daglig leder
tsj@glomdalen.no

Per-Erik Stømner
Nyhetsredaktør
pes@glomdalen.no

Tom R. Hæhre
Redaktør
trh@glomdalen.no

SEND INN SLIK!

Epost: debatt@glomdalen.no - **SMS:** GLMM «din mening» til 2005 (3,-)
Faks: 62 88 25 70 - **Nett:** glomdalen.no/debatt

GLÅMDALEN MENER

Bygg flere boliger

De siste fem årene er det blitt 45.000 flere studenter i Norge. I samme periode er det bygget 7.743 nye studentboliger. Det viser tall fra Norsk Studentorganisasjons (NSO) nye studentboligundersøkelse.

Det betyr at vi fremdeles er langt unna målet om at 20 prosent av studentene skal kunne tilbys egen studentbolig. Dermed fortsetter presset mot det private leiemarkedet og mot studentenes økonomi.

Dette kommer på tross av en forholdsvis sterk satsing på studentboliger i det siste. Høyre gikk til valg på å bygge 2-3.000 nye i året, og de to siste årene har regjeringen bevilget nok penger til å bygge 2.200 nye studentboliger årlig. - På tross av dette ser vi kun en marginal økning i andelen studenter som får tilgang til studentbolig, sier leder Marianne Andenæs i Norsk Studentorganisasjon til NTB.

Andenæs sier videre at mangelen på relativt billige boliger antakelig vil føre til at flere studenter må velge deltidsjobbing på bekostning av studietid for å få endene til å møtes. At mange studenter presses ut i det private leiemarkedet, vil også kunne drive opp prisene der. Det vil gå ut over alle som ikke har råd til å kjøpe en egen bolig.

Det er altså mange gode grunner til å ta situasjonen på alvor. Det snakkes mye om hva Norge skal leve av etter oljen, og en ting synes alle enige om: Norges menneskelige kapital blir bare viktigere og viktigere i årene framover. For å utvikle produkter og bedrifter som kan gi oss de inntektene som trengs for å opprettholde vårt velferdsnivå, trenger vi mennesker med høy utdanning og stor kompetanse.

En investering i utdanning og kompetanse er derfor en investering i vår felles framtid. At det behøves flere studentboliger, er det da også bred politisk enighet om. Høyre har bare delvis nådd sitt mål om 2-3.000 nye boliger. Arbeiderpartiet vil nå sette målet til minst 3.000. Mens SV, som gikk til valg med et løfte om 2.000 nye boliger årlig, nå vil ha 5.000. Grunnlaget for en felles, politisk satsing på enda flere studentboliger bør derfor være til stede.

Det er per nå vanskelig å si hvilket måltall for nye boliger som er det rette. 2.000, 3.000, 5.000? Poenget er da heller ikke å love så mange som mulig, det er å bygge det antall som må til for å nå målet om 20 prosent dekning. Hvor mange boliger dette rent konkret vil dreie seg om, vil også avhenge av hvor mange nye studenter vi får i årene framover. De blir forhåpentligvis stadig flere, og da er våre politikere nødt til å følge opp med nok studentboliger.

Vær Varsom-plakatens regler gjelder i alle Glåmdalens publikasjoner. Den som mener seg rammet av urettmessig publisering, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund som behandler klager mot mediene i presseetiske spørsmål.

Adresse: Rådhusgt. 17, Pb 46 Sentrum, 0101 Oslo.
E-post: pfu@presse.no

GLÅMDALEN MENER

GODT AN: Olje- og energiminister Tord Lien mener Norge har vært et foregangsland på området fornybar energi.

MILJØ

Det grønne skiftet på norsk

I 2015 kåret Språkrådet «det grønne skiftet» til årets nyord. Mange av mine politikerkolleger tok det flittig i bruk, og det ble etter hvert et allment begrep. Men hva betyr det egentlig i en norsk sammenheng?

La meg begynne med å slå fast noe som ikke kommer like godt fram i debatten om fornybar energi, nemlig at Norge er i en unik posisjon på dette området sammenlignet med de fleste land i verden. Selvsagt skal vi fortsette å utvikle våre fornybare energiresurser, men for å vite hvor vi skal må vi begynne med utgangspunktet: Hvor er vi?

I dag produseres 98 prosent av strømmen i Norge fra utslippsfri fornybar energi. Det er grunn god nok til å ofre våre mange dyktige fagfolk i kraftbransjen en vennlig tanke når du setter på kaffetrakteren om morgenen.

Det moderne Norge ble bygd gjennom at vi klarte å ta i bruk elver og fossefall til produksjon av strøm. Ren og regulerbar vannkraft er fortsatt ryggraden i kraftsystemet vårt. Slik vil det også være i framtida. Den gir oss en robust, pålitelig og klimavennlig kraftforsyning som de fleste land kan misunne oss. I de senere årene har vi også produsert mer fornybar energi enn vi har brukt selv. Dette er en unik situasjon sammenlignet med landene i EU, hvor flere nå er i gang med en kostbar omlegging av kraftsystemet.

Vannkraft har også vært kernen i utviklingen av Norge som industrinasjon. Mens store deler av Europa i stor grad ble industrialisert gjennom bruk av kull, kunne Norge bygge kraftkrevende industri ved hjelp av ren og fornybar vannkraft. Dette er det grunn til å være stolt av, og det skjedde over 100 år før uttrykket «grønt skifte» ble et begrep i debatten.

Vi har et fantastisk utgangspunkt, men også vi må forberede oss på framtida. I Paris forpliktet 186 land seg til å ta klimautfordringen på alvor, blant annet gjennom å produsere mer utslippsfri fornybar energi. Både i Norge og globalt opplever vi en kraftig befolkningsvekst. Det betyr at etterspørselen etter energi vil fortsette å øke.

Et annet sentralt budskap er at den regulerbare vannkraften fortsatt vil være ryggraden i det norske kraftsystemet. Den har unike egenskaper som blir viktige også i framtidens energisystem. Den har stor magasin-kapasitet og har lenge vært Norges batteri. Til lav kostnad kan energien lagres over korte og lange tidsrom. Den gir oss gode muligheter til også å utnytte andre fornybare energikilder, og likevel opprettholde stabiliteten i kraftsystemet. Derfor er det av stor betydning at vannkraften som allerede er bygd ut opprettholdes og videreutvikles. Regjeringen har foreslått en rekke tiltak for å effektivisere utnyttelsen av vannkraftressursene våre. Det inkluderer å styrke forbindelsen til de europeiske energimarkedene gjennom å legge til rette for bygging av to kraftkabler som skal knytte det norske kraftsystemet sammen med

Tyskland og Storbritannia.

Energipolitikken handler ikke bare om å produsere nok fornybar energi. Den handler også om å legge til rette for at den fornybare kraften tas i bruk både til næringsutvikling og verdiskaping. I industrien, innen transport og innen nye næringer. Ta for eksempel den raske veksten i bruken av aluminium. Dette metallet brukes nå i alt fra flyet, bilen og sykkel, til nettbrettet og den tynne folien som brukes på innsiden av juicekartonger for å øke holdbarheten. Aluminium produsert i Norge er basert på ren og fornybar vannkraft. For hvert tonn som blir produsert i Norge framfor kullbasert produksjon i andre land, spares verden for CO₂-utslipp. Gjennom statsforetaket Enova har vi omfattende støtteprogrammer for energi- og klimatilstand. Både i industrien, bygg og transportsektoren.

I det offentlige ordskiftet kan det ofte høres ut som om fornybar energi er noe vi skal begynne med nå. Fakta er at vi har vært et foregangsland innen fornybar energi i over 100 år. Det betyr ikke at vi skal hvile på laurbærene. Selv om vi har et fantastisk utgangspunkt, skal vi fortsette å utvikle våre unike fornybare energiresurser.

Tord Lien,
olje- og energiminister

HELSE

Strakstiltak ved sykehuset vårt

Jeg er hyppig gjest på Kongsvinger sykehus, og blir oftest møtt av meget hyggelige og dyktige medarbeidere, som gir meg riktig og omsorgsfull behandling.

I de få tilfellene der jeg har møtt på problemer, har det alltid vært med en turnuslege, som ikke har hatt tilstrekkelig erfaring. Derfor ble jeg urolig da jeg så punktet om turnusleger i sykehusets 7-punkts strakstiltak: «Dersom turnuslege er alene på sykehuset ved mottak av øyeblikkelig hjelp skal det...»

En turnuslege må ikke og skal ikke være alene i en slik situasjon. Det hjelper ikke med all verdens rapportering og etterkant-konferanser. En turnuslege har ikke nødvendig erfaring til å fungere alene, og sykehuset skal ikke pålegge en turnuskandidat det ansvaret det er å behandle pasienter alene ved behov for øyeblikkelig hjelp.

Dag Helle,
Disenå

TERROR

Den katolske republikken Frankrike?

Etter at en angivelig IS-soldat, som etter sigende ikke var i stand til å sitere en eneste set-

ning fra Koranen, drepte en prest i Frankrike, har president Hollande uttalt at drapet er «en hån mot republikken». Selvsagt er det ikke pent å drepe prester, det er i det hele tatt ikke pent å drepe noen.

Men hån mot republikken? Så vidt jeg vet er Frankrike en sekulær republikk. Religion og stat er altså skilt, så hvordan kan et angrep på kirken samtidig være rettet mot republikken? Betyr dette at Hollande følger Erdogans eksempel, med samrøre mellom stat og religion? Da kan jeg i hvert fall love at Frankrike går mørke tider i møte, for da har Hollande samtidig godtatt reaksjonære kristne og muslimske dogmer om at vi står oppe i en religionskrig mellom kristendom og islam. Virkeligheten er at IS og andre jihadister sin «religionskrig» først og fremst rammer andre muslimer. Og jihadistene støttes av vestlige pengekrefter gjennom «venner og allierte» i land som Qatar og Saudi-Arabia.

Den vestlige storkapitalen sin gevinst er at arabiske land som har utfordret vestlige pengeinteresser ødelegges, samtidig som militærindustrien har fete tider.

Hvis dette virkelig hadde vært en krig mellom kristendom og islam, er land som Tyrkia, Saudi-Arabia og Qatar de siste «kristne» vestlige ledere burde alliert seg med. Men siden det handler om makt og penger er noen av verstingene i den muslimske verden gode allierte fordi de ikke utfordrer vestlig stormaktspolitikk.

Men som andre vestlige ledere ønsker Hollande sjølsagt å holde denne virkeligheten skjult; da velger han heller å «ta en Erdogan» og egenhendig utrope Frankrike til en katolsk republikk.

Å holde folk bedøvd med religion slik at de ikke ser de virkelige sammenhengene funker jo bestandig ei stund. Men det er livsfarlig i lengden.

Bjørn Venstad,
Rødt-medlem

KULTURMINNEFONDET

Få søknader fra byene

Mange eig eit kulturminne i ein tettstad eller by, utan å vera klar over det. Da manglar også ofte kunnskap om at det er mogleg å søke Kulturminnefondet om økonomisk støtte til restaurering.

Kulturminnefondet har registrert at det har kome få søknadar om økonomisk støtte frå eigarar i byane. Det er ikkje færre kulturminne i byane enn på bygda. Det er tvert imot spesielt viktig å ta vare på kulturminne i byar som veks og der det skal byggjast mykje nytt.

Kulturminna våre gjev oss kunnskap om tidlegare generasjonars samfunn og levekår. Spora som menneska har sett er eit viktig grunnlag for korleis vi

ETTERLYSER: Direktør Simen Bjørgen i Kulturminnefondet etterlyser flere søknader om støtte fra folk i byer.

forstår og tolkar fortida, og dei kan hjelpe oss i å forstå vår eige tid og korleis vi skal forma framtida.

Kulturminna kan også gje oss moglegheiter for utvikling.

Kvart einaste år vert forfalne kulturminne over heile landet forvandla til moderne kontor, overnattingsplassar, serveringsstader, forretningslokale, kulturlokale, restaurerte turstigar, flytande båtar og malande møller. Bygningar vert også sett i stand for å brukast til bustadformål. Kulturminnefondet er særleg opptatt av at kulturminnet skal få ein bruk etter restaureringa. Vern gjennom bruk er rettesnora for heile kulturminneforvaltninga. Vi skal også legge til rette for prosjekt som bidrar til næringsutvikling.

Når dei private eigarane får støtte til å sikra dei kulturhistoriske verdiane, resulterer dette som regel i næringsutvikling som gjev lønsemd og dermed moglegheiter for å halda kulturminnet i stand også i framtida.

Kulturminnefondet er Klima- og miljødepartementets viktigaste verkemiddelordning for private eigarar av verneverdige kulturminne. Kulturminnefondets løyving er ei reindyrka tilskotsordning, og eit lågterskeltilbod som sikrar mangfald og breidde i bevaringsarbeidet. Tilskot frå Kulturminnefondet er eit effektivt bidrag til arbeidet med å betre rammevilkåra for private eigarar av kulturminne og til å stimulere til privat verneinnsats.

På tre år har søknadsmengda til Kulturminnefondet dobla seg. Men framleis er det mange som ikkje er klar over denne statlege støtteordninga. Den årlege søknadsfristen er 1. november. Søknaden skal sendast elektronisk gjennom vår søknadsportal www.kulturminnefondet.no

Mange tenkjer nok fyrst og fremst på kulturminne som stavkyrkjer, skakke stabbur og vindsletne løer. Men vi vil også ha søknader om å setja i stand byrom, gatemiljø, murgardar, funkis og bygningar frå etter krigen. Vi kan til dømes gje støtte til istandsetjing av vinduer, utbetring av takteking, bruk av kalkpuss og kalkmåling på murgardar med rett farge-setjing.

Tal frå våre undersøkelser viser at fire av fem som har fått

støtte frå Kulturminnefondet meiner at det var denne økonomiske hjelpe som avgjorde at det gjekk i gang med å bevara kulturminnet. Alternativet var å rive det eller la det forfalle.

Prosjekta vi støttar medverkar til utvikling av lokalsamfunn og lokalt næringsliv. Satsing på kulturminne som ressurs, medverkar til positiv utvikling av byar og stader. Kulturminne kan ha stor bruksverdi. Gamle hus representerer ikkje sjeldan ein bygningsmessig ressurs av god kvalitet. Verneverdige bygningar kan få ein ny bruk. Bruk er ofte det beste vern, og kulturminne som vert teke godt vare på, kan brukast som ein ressurs for verdiskaping og i utviklinga av lokalsamfunnet.

Difor er Kulturminnefondet opptatt av at flest mogleg kommunar skal setja i gang arbeidet med å utforma ein kommunedelplan for kulturminna. Dette vil gje ei betre oversikt og større merksemd rundt dei kulturminna som finst i kommunen.

Simen Bjørgen,
direktør i Kulturminnefondet

KLIMAKUTT

Sats mer på småskala landbruk

Regjeringa Solberg rir to hestar når dei hevdar det norske landbruket skal bidra med 40 prosent kutt i klimaavtrykka samstundes som dei sjølve fremjar eit storskala landbruk med auka utslepp.

Den tydelege og nylege satsinga på meir storfekjøtt frå ein-sidedig storfekjøttproduksjon er eit tvetydig signal om at regjeringa hevdar å vera venleg innstilt til klimareduksjonar, samstundes som klimaavtrykka frå ein-sidedig storfekjøttproduksjon er større enn klimagassutslepp frå kombinert mjølkekyr- og kjøttproduksjon.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag trur ikkje klimaavgift på storfekjøtt gagnar miljøet og heller ikkje produsentar av meir klimavenleg raudt kjøtt frå storf.

Det er fyrst og fremst produksjonsmåten som treng kritisk gjennomgang. Klimaavtrykket frå kjøtt- og mjølkepro-

duksjon vil reduserast dersom fokuset kjem bort frå stadig større krav om høg avdrått frå mjølkekyr. Dyreetisk og dyrehelsemessig er landbruket no kome dit at me kan ikkje presse dyra til stadig større produksjon. Meir av mjølka og kjøttet må produserast på gras, og meir beitebruk.

Energibruken totalt i landbruket er for stor. Norsk landbruk treng ikkje meir bensin til bålet, men ei gjennomgripande haldningsendring vedkomande matproduksjon. Transportdelen av norsk landbruk har stort forbedringspotensiale i klimagassreduksjonar, men folket og politikarane får ikkje det resultatet me forpliktar oss til, samstundes som regjeringa sitt arbeid for eit storskala landbruk held fram.

At Noreg har dårleg samvit vedkomande klimagassauke i samfunnet generelt, skal ikkje medføra at strukturendringane i landbruket skyt enno meir fart. Agroøkologiske driftsformer og sunnare miljømessige produksjonsmåtar er ei betre løysing på dei klimautfordringane verda no ser.

Matproduksjon vil alltid setja klimaavtrykk. Noreg er eit grasland, dette må avspeglast i klimapolitikken som landbruket er ein del av. Det same grasarealet, stelt og hausta på rett agromisk vis, vil vera i stand til å lagra meir av overskots klimagassar. Til dette arealet treng me ikkje meir store og energikrevande traktorar, men fleire bønder som arbeider jorda, og ein maskinpark meir i samsvar med det landskapet me lever og bur i.

Importen av klimauvenlege innsatsfaktorar i dyrefor må i eit positivt klimarekneskap reduserast, og erstattast av norsk råstoff.

Arne Lofthus,
fungerande leiar Norsk Bonde- og Småbrukarlag

SAMFERDSEL

Håpløs flyseteavgift i Norge

Verdens flypark består av flere enn 200 flyselskaper. De fem største frakter 357 millioner passasjerer årlig og er i vekst.

SAS frakter 25 millioner som utgjør 7 prosent av disse fem pluss 200 selskaper ikke medregnet og som vil redusere SAS prosenten ytterligere.

Flytrafikk utgjør 2 prosent av all menneskeskapt CO₂. Av atmosfærens totale CO₂ på 400 ppm er 12 ppm menneskeskapt. Flytrafikk: 2 prosent av 12 ppm = 0,24 ppm.

Avvikler vi all flytrafikk i verden synker CO₂-nivået fra 400 ppm til 399,76 ppm, eller 0,06prosent. Fra klimafanatisk hold meldes det at flytrafikk er essensielt i klimasammenheng. Spekuleres det i at folk ikke lenger kan regne og forstå forholdstall med Europas dyreste og svake skole?

Knut Rellsmo